

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošiljane. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠI

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Škandal za kulturno državo

Država dolguje sreskim šolskim nadzornikom nad 119.161 Din. — Država s tem sama upropača šolstvo. — Nujne zahteve za odpravo škandala in vzpostavitev reda.

Skoro bo dve leti, kar je bil ukinjen do takrat v Sloveniji običajni mesečni pavšal za nadzorovanje osnovnih šol. Ta pavšal, četudi majhen, je nadzornikom za silo omogočal, da so mogli vsaj po enkrat na leto obiskati in nadzorovati podrejene jim šole. Obenem z njim je bil ustavljen kredit, s katerim je razpolagala prosvetna uprava še posebej, da je v nujno potrebnih slučajih lahko odredila tudi izredna nadzorovanja. Obe ukinitvi sta se zgodili spomladi leta 1926., in sicer nenadoma, ne da bi bil kdo o tem sreske šolske nadzornike na kakršenkoli način poprej obvestil.

Posledica temu je bila, da so morali nadzorniki sredi vršitve svojih nadzorniških dolžnosti obstati in čakati pojasnila, kako se bodo odslej krili zadevni potni stroški. Pojasnilo je došlo šele na ponovna vprašanja od strani prizadetih šolskih nadzornikov samih, toda med tem so tudi že nastopile šolske počitnice in je ostalo spričo tega več šol nenadzorovanih.

Na osnovi omenjenega pojasnila se pa niso mogla v redu izvršiti predpisana nadzorovanja niti v šolskem letu 1926./27., zakaj po istem pojasnilu bi namreč morali nadzorniki nadzorovati vsako podrejeno jim šolo po dvakrat v enem šolskem letu, in sicer po načrtu, ki ga poprej odobri prosvetna uprava. Predmetne načrte so sreski šolski nadzorniki sestavili in pravočasno predložili. Rešitev pa je prišla tako pozno, da predpisane nadzorovanja za prvi semester sploh ni bilo več mogoče opraviti, a za izvršena nadzorovanja v drugem semestru se danes nimajo nadzorniki popolnega plačila, čeprav gre tukaj le za plačilo učinkovitih stroškov.

Naravnost škandalozna je statistika, koliko dolguje država sreskim šolskim nadzornikom.

Oglejmo si mariborsko oblast:

Srez Celje neizplač. potnin 3500 Din. Srez Celje neizplač. potnin 2120/50 Din. Srez Dol. Lendava neizplač. potnin 10.470/96 Din. Srez Gornji grad neizplač. potnin 463 Din. Srez Koprivnica neizplač. potnin 2047 Din. Srez Ljutomer neizplač. potnin 7291/50 Din. Srez Maribor desni breg neizplač. potnin 7234/50 Din. Srez Maribor levi breg neizplač. potnin 5262 Din. Srez Murska Sobota neizplač. potnin 7000 Din. Srez Ptuj neizplač. potnin 3845 Din. Srez Prevalje neizplač. potnin 13.199 Din. Srez Slovenjgradec neizplač. potnin 7819 Din. Srez Šmarje-Rogatec neizplač. potnin 13.417 Din. Skupaj 83.669/96 Din.

Ljubljanska oblast:

Srez Brežice-Sevnica neizplač. potnin 5230 Din. Srez Črnomelj neizplač. potnin 334/40 Din. Srez Kamnik neizplač. potnin 9201 Din. Srez Kranj neizplač. potnin 3352 Din. Srez Krško neizplač. potnin 6310 Din. Srez Laško neizplač. potnin 6430 Din. Srez

Ljubljanska okolica neizplač. potnin 1489 Din. Srez Ljubljanska okolica neizplač. potnin 1950/25 Din. Srez Logatec neizplač. potnin 1195 Din. Skupaj 35.491/65 Din. — Skupaj v obeh oblastih 119.161/61 Din.

Niso pa to še podatki vseh nadzornikov. Zaradi tega nedostatika se je zgodilo, da je prišel neki sreski šolski nadzornik, ki je založil, da je opravil nadzorovanja, ves svoj denar, celo v take stiske, da ni mogel preskrbeti svoje številne družine s potrebno zimsko obleko. Stanovski tovariši so mu morali priskočiti na pomoč kot poroki za posojilo 6000 Din, ki ga bo vrnil, kadar mu povrne državna uprava znesek nad to vsoto, ki ga je za že izvršena nadzorniška potovanja založil.

Šolsko leto 1927./28. ne obeta nič boljšega, zakaj kredita še vedno ni, čeprav stojimo ob zaključku prvega polletja, a kako bo v drugem polletju, ravno tako še niso nadzorniki na jasnem. Pač pa vedo, ker so prejeli tako uradno obvestilo, da prosvetna uprava ne prevzame nobene odgovornosti v pogledu povračila stroškov, če kdo izmed nadzornikov izvrši nadzorovanje, predno ne bodo krediti v to svrhu zagotovljeni in odpravljeni.

Jasno je, da spričo označenih razmer trpi normalen razvoj našega osnovnega šolstva v pedagoškem in didaktičnem zmislu. Jasno je tudi, da šolski nadzorniki ne morejo iz urada nikamor, ker ni kredita za povračilo potnih stroškov. Zaradi tega jim je onemogočena primerna paznja in točnost, red in disciplina po šolah. Še več! Kot zastopniki, reške organi nadrejene šolske oblasti ne morejo sedaj niti več opravljati uradno ukazanih preiskav v slučaju incidentov odnosno prestopkov, ki jih je kdo zagrešil proti disciplinskim predpisom.

Vse to kvari in manjša ugled in avtoriteto ne le sreskih šolskih nadzornikov samih, temveč s tem vred prihajajo v iluzorno luč šolske oblasti vseh instanc vobče, ker si ob takih razmerah pač nikakor ne morejo ustvariti zanesljive slike o stanju osnovnega šolstva.

Za odpravo teh škandaloznih razmer je nujno potrebno sledeče:

Takojšnja zagotovitev primerne kredita, da lahko obišče vsak nadzornik vse podrejene mu šole in krajevne šolske odbore po dvakrat na leto.

Takojšnje izplačilo že zapadlih računov za izvršena nadzorovanja.

Potni stroški naj se plačujejo promptno in v slučaju, da kak nadzornik to zaprosi, naj se mu izplača tudi primeren predujem.

Takojšnja zagotovitev primerne kredita prosvetnim oblastem, da bodo v slučaju potrebe lahko odredile tudi izredna nadzorovanja šol.

opremi. Ali se tu ne da nič pomagati? — Pač, toda samo z organizacijo, s propagando od osebe do osebe, od hiše do hiše. Mohorjeva in Vodnikova družba nam dajeta vzgled.

Prišli smo, hvala Bogu, vendar enkrat do tega, da organiziramo podobno institucijo tudi za našo mladež. To nalogo je prevzela Mladinska Matica, krožek idealnih učiteljev, ki jim ni do drugega, nego obogatiti slovenski podmladek z dobrim, izbranim in vendar ceninim čtivom. Zavedamo se, da ni naš najprikladnejši čas, zakaj domalega vsakogar žulijo danes težke brige za najskromnejši obstanek. Toda poguma ne smemo izgubiti. Z dobro voljo se prebijemo tudi preko teh težav. Mnogo dragocenega časa smo že zamudili, ne smemo ga še več, nikakor ne! Težje, nego nam je, nam že skoraj biti ne more. Bilo bi nam pa, ako bi pustili, da nam propade še naše najdražje: novi rod, ki naj prezida ta naš razmajani dom in zanese vanj novega, boljšega življenja.

Tovariši, to niso zanečenjaške fraze s kake rodoljubarske veselice. To so besede, ki dajo misliti. Velik čas je pred desetimi leti našel majhne ljudi. Klavne gospodarje smo imeli, ki so kruh izprevrčali v kamen, bisere teptali v blato. Težko sodbo bo pisal narodu rod, ki sedaj odraša. Tudi svojega učitelja bo poklical pred sodni stol in mu izprašal vest. Ali naj se zanašamo na izgovor, da smo bili sami gladni in razcapani? Za ta zločin bodo odgovarjali drugi. Nam pride sodba po tem, kakšna je bila naša volja in ne kolika nam je bila moč.

Priznajmo si odkrito, da smo se doslej premalo brigali za usodo naše mladinske knjige. In kdo je v to bolj poklican, če ne učitelj! Ne morda zato, da natakne šolma-

Šolski nadzorniki naj v zmislu čl. 40. uradniškega zakona prejemajo za svoje uradne funkcije, za obilico dela, ki jim ga leta povzroča in za težko odgovornost, ki jo nosijo, primerno odškodnino v obliki opravilne doklade v iznosu mesečnih 1000 Din (tisoč dinarjev), katera doklada naj se jim šteje tudi v penzijo, kakor se je svoječasno štela opravilna doklada v pokojnino tudi šolskim upraviteljem.

Njih pisarniški prostori naj bodo po obliki, številu in opravi primerni dostojanstvu šolskega nadzornika, in obenem tudi zadostno preskrbljeni glede pisarniških potrebščin.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

PRESEDNIK GLAVNEGA ČIN. SAVEZA ZA POZVAN V KOMISIJO ZA REVIZIJO URADNIŠKEGA ZAKONA.

Poslednji »Čin. Glasnik« razglša: Vprašanje revizije uradniškega zakona je ponovno stopilo v novo fazo. Kakor sporočeno, je sezval ministro pravde zaradi vseobsežnih pomislekov proti prvotnemu načrtu uredbe drugo komisijo, da izdela nov projekt. Z najnovejšim odlokom začetkom tega meseca pa je prenešen ta posel iz območja ministrstva pravde v delokrog finančnega ministrstva. Gospod zastopnik finančnega ministra je pozval v komisijo, ki naj napravi popolnoma nov načrt o reviziji in o razvrstitvi, nastopne gg.: Pomočnika min. fin. J. Protiča, gen. direktorja in predsed. Gl. Saveza dr. M. Jovanovića, dr. Alaupovića, dr. Defterdarovića, kasac. sodn. V. Ristića, člane Gl. kontr. M. Protiča, nač. fin. min. Drag. Milovanovića in insp. B. Mijuškovića.

Kakor vidimo, je v komisiji zastopan tudi Gl. Savez po svojem predsedniku. Upamo, da bo naš zastopnik znal in zamogel uspešno braniti interese vseh v Gl. Savezu včlanjenih organizacij in da bo v bolj zamotan vprašanji izposloval tudi sodelovanje strokovnjakov in zastopnikov raznih organizacij, ki so včlanjene. Nedvomno je na ta način največje garancije, da se resno pretresejo vse zahteve in želje poedinih strokovnih organizacij. Z delom se prične takoj, toda ni upanja, da bo šlo brzo od rok, ker je večina članov še nepoučena o vsem materialu, ki je na razpolago, osobito o predlogih, ki so jih izdelale uradniške organizacije in ki jih bo uporabljal naš zastopnik. Naloga našega zastopnika je, da se v prvi vrsti ozira na predloge organizacij. Težko je — prvi Čin Glasnik — in seveda nemogoče prorokovati, v koliko se bodo upoštevali ti predlogi. Prilika je pa vsekakor sedaj ugodnejša za naše stanovske interese, ko kdaj koli. O poteku obravnav bo članstvo pravočasno obveščeno. — (»Naš Glas«, glasilo Zveze drž. namešč. za Slovenijo).

KORUPCIJA.

Vedno in vedno se sliši: Državna uprava je predraga, skoro tretjina državnih dohodkov gre za njo. Ni vraga! Saj si še danes dovoljujemo luksuz 18 ministrstev s pomočniki

Vsak šolski nadzornik prejmi dekret, v katerem naj se v glavnem označijo njegove naloge, razen tega pa tudi določi vsota opravilne doklade, ki jo bo prejemal in, ki se mu bo vštela v penzijo.

Nadzorniška služba bodi stalna, t. j. odpovedljiva le tedaj, kadar se nadzorniku na osnovi redne disciplinske preiskave dokaže taka krivda, zaradi katere ne sodi več na svoje mesto.

Zaradi reda in v svrhu odprave škandala, ki ga označujejo gornje razmere je nujno potrebno, da se zganijo odgovorni faktorji in državni krmilarji.

in podtajniki ter z vsemi dragimi priveski: ministrskimi plačami (36.000 Din mesečno), nebroj oddeljenj in načelniki, avtomobili itd. Vzdrževanje tega dragega ministrskega aparata, ki se zanj trgajo in pripravajo naše politične stranke že 9 let, je samoposebi korupcija, vidna vsemu svetu.

Dalje! V I. poglavju smo trdili, da je v Srbiji skoro vsak tretji človek državnih nameščencev ali upokojenec ozir. prejematelj stalne državne nagrade kot narodni delavec od nosno borec. Temu je istina silno blizu. Osebe prostih poklicev, ki se jim hoče še več dohodkov, se dajo namestiti kot državni uslužbenec, pri čemur se jim vštejejo vsa leta do sedanjega udeleževanja — vstela se je že zapor — tako da morejo iti po par letih v pokoj. V Sloveniji in menda sploh v Prečaniji sta nastavljeni pri posameznih uradih eden ali dva slugi, v srbijanskih krajih pa jih je n. pr. pri enem sreskem poglavarstvu nameščenih 10—12. Ker nimajo ti služitelji uradnega dela — straženja pisarniške sobe njihovih gospodarjev in kuhanja uradne kave ne moremo ravno sem prištevati — jim sekajo drva, obdelujejo vrt in opravljajo druga zasebna dela. Sreski šolski nadzorniki v srbijanskih krajih dobivajo poleg rednih prejemkov 1000 Din mesečne nagrade (menda za konja), povrnejo pa se jim še posebej vsi potni stroški pri nadzorovanju šol in to točno. Pri nas pa čakajo sreski šolski nadzorniki na izplačilo potnih stroškov že 8 mesecev, vse nadzorovanje osnovnih šol pa počiva do 1. IV. 1928 iz razloga, ker ni kreditov zato. V kraju X. (seveda v Srbiji) se je izdeloval vodovodni projekt, pri čemur je odpadlo c. 170.000 Din na potne stroške in izdelavo. Toda povodom izpremembe v osebo »gradjevske sekcije« nastalo ga in novi inženjer je dobil enostavno nakazan drug kredit v znesku 80.000 Din za napravo prvega projekta. Na splošno se izplačujejo v Beogradu in v srbijanskih krajih ogromne vsote na potnih in sejnihah. Koliko gre za dnevnic neposobnih prevzemnih komisij! Kar se pa sicer godi pri državnih in sploh javnih dobavah, to je dolgo poglavje, je knjiga zase. — (»Naš Glas«, glasilo Zveze drž. namešč. za Slovenijo).

Smučarji na, dilce!

toda samo v »BRAJERJEVIH« špeciálnih smučskih čevljih! V zalogi vse vrste sportnih čevljev, »gozjerji«, lovski itd. — Cene najnižje pri J. BRAJER, Breg 1.

ki bo pisan v lahkem kramlajočem tonu, bodo krasile mnoge ilustracije. Tudi mestna mladež bo našla v njem prav zanimivo čtivo, zlasti tam, kjer je kak vrtec poleg hiše in teh je, hvala Bogu, čedalje več tudi med mestnim zidovjem.

Vse tri knjige dobe umetniško izvršeno naslovno stran in bodo solidno broširane. Cena 10 Din bo komaj pokrila tiskarske stroške. To pa le, ako dobimo najmanj 10.000 naročnikov. Višje cene ne maramo nastavit, nižje ne moremo. Vsak, kdor je kdaj pogledal v tiskarno, nam bo to rad verjel.

Te dni razpošlje Mladinska Matica kot prilogo »Učit. Tov.« propagandni letak z originalno naslovno stranjo »Zgodb z južnega morja«. Istočasno pridejo na šole tudi nabiralne pole. Knjige so že domalega v rokopisu in pojdejo v stroj, čim vsaj približno izvemo za rezultat nabiralne akcije. Radi bi, da dobi mladina knjige že o Kresu, torej za počitnice, ko dostikrat nima nobenega pametnega razvedrila.

Tovariši in tovarišice! Nič vas ne stane zares dobro delo, ki ga lahko mimogrede opravite. Pokažite samo propagandni letak in razložite mladini, pa tudi staršem, za kaj gre. Enega samega »kovača« za troje res dobrih mladinskih knjig, komur je to preveč, temu ni pomoči, ta je tudi vse prej nego prijatelj mladine. Ni torej težka žrtev, za katero vas prosimo. Za obstoj Mladinske Maticice pa je ta Vaša žrtev vitalnega pomena. Zavedajte se tega prav vsi! Za dobro stvar je lahko najti dobro besedo. Iz mnogih krajev dobivamo že živahna popraševanja, bodrila in nasvete, kar je najboljši dokaz, kako potrebna je bila ustanovitev Mladinske Maticice.

LISTEK.

VILKO MAZI:

Mladinska Matica.

Kaj pa je tebe treba bilo? — Prav za res. Človek že ne ve, kam bi s temi Maticami. Vsaka pravi samo: daj, daj, daj! Nobene pa ni take, da bi nam stresala cekine...

Stoj, prijatelj, zdaj jo imamo! Da, prav tako, da nam bo stresala cekine. Tudi tebi, zakaj pa ne! Toda največ jih bo dobila mladina. Tista mladina, ki si vsak dan med njo in ki jo ti najboljše poznaš, kako bedna je, desetkrat bednejša od tebe.

Deseto leto svobode nam teče. Osamo svojili in razmahnili smo se že na marsikaterem polju, leha naše mladinske književnosti pa je še domalega pusta in prazna. Zane-marjena leži in čaka delavcev, da jo preorajo in posejejo z zdravim zrnjem. Velik greh je to nad našo mladino, ki naj bo sol naroda, up in vera v njegovo boljše bodočnost.

Mnogo lepega in koristnega nudi mladini šola, toda nič manj in morda še več ji proži dobra knjiga. Pa ni dovolj, da je samo dobra. Biti mora tudi poceni, da se ne praši po magazinih, ampak da gre v svet, od rok do rok. V majhnem narodu, kakor je naš, je to res težka reč. Premalo odjemalcev imamo celo za najboljša dela in to podraži knjigo. Naše književne naklade dosežejo komaj desetino naklad drugih narodov. Ni torej čuda, če je slovenska knjiga kljub skromnim honorarjem petkrat dražja od tujih izdaj, s katerimi se seveda ne more meriti tudi po